

Brazílie, Porto Alegre, Rio Grande do Sul

Letní přednáška zaplnila sál v Porto Alegre

Matouš Hartman

Hodně turistů míří do Prahy kvůli Kafkovi, málokdo se ale projde po místech, která spisovatel považoval za důležitá. Často se jen podívá na skulpturu u Národní třídy nebo zajde do Zlaté uličky. Tenhle pohled na kafkovskou Prahu se pokusila 22. února změnit přednáška, kterou připravil krajský učitel ve spolupráci se Státní knihovnou v Porto Alegre jako doprovodnou akci k výstavě Velikáni české kultury.

Expozice se věnuje nejen Kafkovi, ale také Karlu Čapkovi nebo v Brazílii známému malíři Francisi Pelichekovi, který pocházel z Prahy, či lingvistovi Valdomiru Lorenzovi, předkovi současného honorárního konzula Fernanda Lorenze. Výstava je k vidění až do konce února 2025. Akci připravily společně ambasáda v Brasílii, konzulát v São Paulu, české asociace a kulturní organizace ze státu Rio Grande do Sul.

Ačkoli letní počasí přednáškám zpravidla moc nepřeje, návštěvnost předčila očekávání a akce se zúčastnilo se přes šedesát posluchačů a posluchaček nejen z české komunity, ale i ze široké veřejnosti. Zaplnil se tak tzv. maurský sál v prvním patře knihovny, asi nejreprezentativnější prostor, který má instituce k dispozici.

Tématem nebyl jen Kafka, ale také Čapek a jeho pražská stopa. Vzhledem k tomu, že vloni vyšel nový překlad R.U.R do portugalštiny, a existují i starší vydání Čapkových knih v Brazílii, naskytla se vhodná příležitost českého autora více představit. Knihovna zároveň pořídila portugalské vydání Války s mloky, aby si zájemci mohli román zapůjčit. Přednášku zakončilo losování o česká piva, o kterém obecnost nevědělo dopředu, takže se honorární konzul postaral i o příjemné a typicky české překvapení.

Srbsko, Kruščice, České Selo, Bela Crkva, Vršac, Gáj

Leden 2025

Alena Havlová

Tříkrálová pochůzka v Kruščici (6. 1. 2025)

Tři králové jsou v srbském Banátu opravdu pouze tři a 6. ledna mají za úkol obejít se zpěvem všechna česká i některá srbská stavení v Kruščici. Koledníci se setkávají mezi 6.-7. hodinou ránní na společnou snídani a převlékání do tříkrálových oděvů v sakristii kostela svatého Václava. Chlapci s dospělým doprovodem obcházejí Kruščici až do pozdních odpoledních hodin. Každoročně je předem domluveno, u které rodiny posnídají, poobědvají a po skončení obchůzek si rozdělí sladkosti. Větší část vykoledovaných dinárů odevzdají místní farnosti a menší dostanou jako odměnu za celodenní koledování.

Katolické kalendáře od DZS pro krajaný

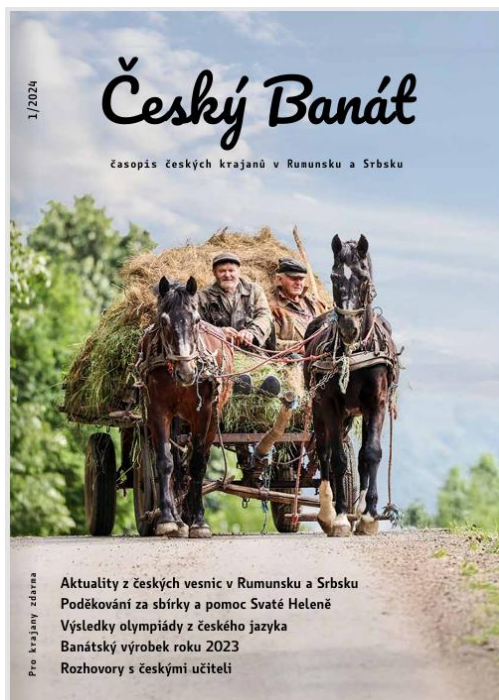
Krajané v Kruščici, Českém Sele, Gáji, Vršci či Bele Crkvi velmi ocení mít celoročně na očích český katolický kalendář. Letos jsme měli příležitost rozdat 50 stolních kalendářů, které Češi dostali darem od DZS. Děkujeme DZS za zajištění krásného dárku, ze kterého mají krajané velkou radost.

Tisk nového čísla časopisu Český Banát (leden 2025)

V lednu 2025 se podařilo vytisknout už 8. číslo časopisu Český Banát, který je společným projektem učitelů vyslaných do destinací v Rumunsku a Srbsku Domem zahraniční spolupráce. Nové číslo vzniklo po roční pauze a vize krajaňských učitelů, kteří tvoří redakční radu, je vydávat jedno až dvě čísla ročně.

Link s bližšími informacemi o časopise zde: [Časopis Český Banát | VisitBanat.com](https://www.visitbanat.com)

Den českého jazyka
a Babiččin koláč

„Je to jazyk králov, dědiců všech, spojuje nás, Čechy, přes
celý svět!“

Delegace Svět Heleny s paměť velvyslancem Martinem
Kotlíkem

Po ložné návštěvě Bukurešti se Den českého jazyka uskutečnil
v Bukurešti. Účastníci se sešli v sobotu 5. 10. 2024, kde se sešli
společně s Babiččinými koláči – překladem slavného pečiva.
Místní obyvatelé i návštěvníci lázeň měli výbornou příležitost
obdivovat vystoupení dětí i vyslechnout dohody krajany ze
všech koutů Českého Banátu pod tímto rokem – v centrálním
parku naproti „Nepřemození“ ruským lázeň. Úvodní slovo
promluvil Smebera Claudio Blanca a náměstkyně pro kulturu
Herkulových lázeň. Váženým hostem byl český velvyslanec
Martin Kotlík, který se s účastníky sešel.

Lukáš Dado, Linda Havránková, Leona Houšková

Eibenthalští tanec Česká beseda při Den českého jazyka

Posvěcení na Gerniku

Slavnost posvěcení kostela sv. Jana Nepomuckého se konala
v neděli 20. 10. 2024. V gernickém kostele hrála hudba, tan-
čily se české tance i hora, a za přítomnosti gernických oby-
vatel i turistů z Čech trvala zážitek až do pozdních hodin.

Den české státnosti

Dne 28. října 2024 se u příležitosti výročí 106 let od vzniku
Československa konala recepcie v Diplomatickém klubu
v Bukurešti. Účastníci se sešli na pozvání velvyslance České
republiky Martina Kotlíka. Zúčastnili se jí zástupci z Česka
i Rumunské republiky, zástupci české komunity v Banátu,
český učitel, zástupci rumunského ministerstva školství
a další hosté, kteří si společně připomněli význam tohoto
dne a české kultury.

Krajští představitelé v Diplomatickém klubu v Bukurešti

Posvěcení na Rovenskú

Dne 9. 11. 2024 se slavilo posvěcení rovenského kostela. Zába-
vy se účastnili mnozí rodáci, hosté z českých vesnic v Banátu
i hosté z Čech. Následující den proběhla slavnostní mše.

Aktuality Srbsko

Český den v Gáji

V Gáji žije početná česká komunita, která je i přes odliv mla-
dých stále aktivní – tamní Češi jsou hlavním organizátory
letní galajábky, navštívili český kostel a ve škole se čtení
učí na samostatných dětech. Český učitel Stanislav Havel zveřejnil
tradiční „Český den“, která se každoročně opakuje v libovol-
ném termínu – klíčové je, aby se setila co nejvíce lidí dobré
vůle. První Český den se konal v letních měsících, posléze
však termín vřel na prosinec 2023.

V programu Českého dne proběhla mše svatá a koncert.
O doprovod postarali hosté z Česka – kromě Lukasa Karpinského
a studentů gymnázia Velehrad. Následovala výtvarná dílna,
kterou vedl Alena Havelová a Tereza Stamenković Klapáček.
S realizací dílny pomohla i Aneta Kreslák z rumunského Gerniku.
Místní krajani se pak postarali o skvělé zázemí, večeři
i dárky pro hosty.

Hosté byl rekordní počet. Plný byl i český kostel sva-
těho Václava, tak i nový společenský sál, který zdobí lustry
české produkce. Tento dom výtvarníci pracovali věřící pravě
se zájemem sdíleli i Česku město.

dne budeme pokračovat. Hosté farjaly z Česka i z rumun-
ského Banátu, odhad má více šestá část gajských Čechů kašny, bu-
dou srdečně vítáni!

Masopust v Krušičici

Druhá únorová neděle byla v českých besedách v Krušičici
a Bole Cihvi završená masopust. Ode dopoledne prochá-
zela Krušičiči vesní skupina mužů za zpěvu, tance a roz-
dávkou.Čestina sportem
s novými dresy od
G2 Media Beroun

Fakt, že se čestina učí v Krušičici sportem,
dokládá nejen nejen místní, ale také pa-
tela z České republiky. Lednická firma
G2 Media produkuje evropské nosiče za-
ručenou velké množství lidí ze srbského
Banátu už mnoho let. Fotbalový trenér
a učitel českého jazyka Stanislav Havel
oslovil zástupce firmy o pořízení nových
dresů pro děti a mládež v Krušičici. Ti se
rozhodli vyhodit a jejich výrobu zafin-
ancovali. Design je zcela nový a výrazně
odlišný od předchozích dresů, které spon-
zoroval Jan Jirsa coby zástupce media
Hluboká nad Vltavou. Od podzimu 2023
tak děti hrají v nových modrých bar-
vách, které i místnímu fotbalovému klau-
bu Ratar historicky patří. Předtím dresů
probíhlo ve slavnostní atmosféře za
účasti představy mistra české besedy. Pro
krajany i obyvatelé vesnice je to význam-
ný moment.

S češtinou nezi
nejlepší malé
fotbalisty Srbska

Z hvězdy fotbalu po hradě češtiny se po-
stupně vykládá učitel ve Vojvodě
lze zkrátit. Díky pravidelným tréninkům,
ale také výborné taktu, že česká mentora
má svoje fotbalové zkušenosti, dostali
krušičičtí nabídku k účasti v Minima

lze děti. Miniman liga je projekt Sr-
bského fotbalového svazu, ve kterém hrají
nejlepší žákovské týmy na Balkáně. Hra-
je se ve velkých sportovních halách a ty
nejlepší české fotbalisty v Bělehradu.
Je nám ctí, že se ve Vršci v hale Mileni-
um pro čtyři a půl tisíce diváků proslaví
hrači v českých drescích. A fotbalovému
dobrodružství patří i společné cestování
a zasloužený oběd po zápase.

Dva šachové turnaje
v českém Sele!

Šachy jsou oblíbené jak v České repu-
blice, tak v Srbsku. Proto se mistři kra-
jiny rozhodli k únoru 2024 uspořádat
v Českém Sele první amatérský turnaj
v šachu. Turnaje se zúčastnili amatéři
i profesionálové, Češi i Srbové. Nechy-
běla ani česká návštěva z rumunského
Gerniku a hosté z velvyslanectví v Běle-
hradě. Organizátoři měli velkou radost
nejen z hojně účasti, ale i z příležitosti
setkávání Čechů a jejich přátel z oblas-
ti Banátu i mimo něj. Pro velký úspěch
a zájem byl uspořádán další turnaj 19.
října, kdy opět přijeli hosté i z Rumun-
ska i z velvyslanectví v Bělehradu. Po
témto druhém akčním setkání je jasné, že
šachové turnaje v Českém Sele úspěš-
ně zaplňují svoji tradici, ve které budou
místní jednou už dvakrát do roka s ra-
dostí pokračovat.

Malé EURO v Dunaji

Jednou z hlavních akcí letošního roku
bylo „malé“ fotbalové EURO v Němec-
ku. Jedná se o vrcholná fotbalová multi-
kulturální prostředí, ve kterém žije
přes dvacet národností, rozhodli jsme
se připravit malé EURO i pro děti. Po
dohodě s fotbalovými trenéry z vesnic
Potporanj a Lokve se v Srbsku konala
malé EURO tří národnostních menšin.
Při přátelském fotbalovém dopoledni
byla slyšet čeština, srbsčina a rumun-
ština. Z kadešského pořadí turnaje by si
mohli vybrat čeští fotbalisté příklad a děti
ze srbského Banátu mají další motivaci:
„Já se český a pojedu na EURO (na to
mám u Dunaje)“.

Pořadí umístění v turnaji

1. Krušičice (česká menšina v Srbsku)
2. Potporanj (srbská vesnice)
3. Lokve (rumunská vesnice v Srbsku)

Pivní festival na
Eibenthale

Srbské krajany přijali pozvání k účasti
na pivním festivalu v rumunském Ei-
benthale (27.–28. 4. 2024), jehož cílem
je podpora letního turnaje a propo-
jení krajany z Banátu. Do Eibenthale
jme na konci dubna přivezi tým slo-
žený z krajany, po fotbalu jsme se na
oběd rovenem hřbitvu zapojili i místními
dětmi do akrobatického workshopu.

Eibenthalští nás skvěle pohostili a od
místních dětí jsme si mohli koupit su-
venýry, které samy vyráběli. Těšíme se
na další společné akce s rumunskými
krajany!

Svatojanský pohár
v českém Sele

Fotbal na svatojanské posvěcení v Če-
ském Sele má dlouhou tradici. Ob-
novení této akce si vzala za své místní
česká beseda, která 19. května 2024
zorganizovala již třetí ročník Svatojan-
ského poháru. Cílem akce je přátelské
setkání krajany z Banátu. Z Rumun-
ska přijel tým z Gerniku, z České republiky
se pravidelně účastní Hnutí Brontosau-
rus. České velvyslanectví v Bělehradu
podporuje turnaj nejen finančně, ale
leto dokonce vyřadilo do boje dvě druž-
stva. Nechyběly české společní z Běleha-
du, Českého Sela a Krušičice. Krušičičtí

pak na turnaji tradičně reprezentoval
fotbalový klub Ratar.

Na Svatojanském poháru se potkalo
osm týmů, které byly rozděleny do dvou
skupin, z nichž nejlepší dva týmy po-
stoupily do semifinále. První semifinále
tvoril tým Gerniku a Rataru, v druhém
semifinále svezla soudby Ambasada
z Krušičice. Vítězem turnaje se po pená-
ltech stal tým Krušičice před Gernikem
a týmem Ambasady. Nejlepším branká-
rem byl vyhlášen Vladimír Lang z týmu
Ambasady a nejlepším hráčem Petar
Kuček z Krušičice.

Svatojanský pohár, vítězný tým Krušičice

- Pořadí umístění v turnaji:
1. Krušičice
  2. Gernik
  3. Ambasada A
  4. FK Ratar Krušičice
  5. FK Alibin Českého Sela
  6. Ambasada B
  7. Česká beseda Bělehrad
  8. Hnutí Brontosaurus

Tým ambasady Bělehrad

Bicyklická Česko-
srbského přátelství
z Bole Cihvi do
Českého Sela

Další velkou akcí Česko-srbského přá-
telství pod záštitou Svaty Pius z Bole
Cihvi proběhl 22. 9. 2024 už po třetí-
krát. Cyklisté vyjžděli z Bole Cihvi
od místní lanové stanice směr Česká
Sela. V doprovodných vazelech nechy-
běli fotografové, zástupci místních médií
či zástupci. Akce vznikla za podpory
Velvyslanectví České republiky v Běle-
hradě, Národní rady, Centra za kulturu
a dalších. Učitelka českého jazyka Alena
Havelová si zde připravila výtvarně-gre-
matickou aktivitu, Česká akce byla směr-
ována k podpoře Česko-srbského přá-
telství a vzájemného šovinistického stylu. Účastníci
si odnesli diplomy a zajímavé ceny.

Stanislav Havel, fotbalový trenér

Oslava svátku svatého Savy (27. 1. 2025)

27. ledna se v Srbsku staví svátek svatého Savy, významného srbského politika a arcibiskupa 13. století. V rámci „školní slávy“ se na všech školách na belocrkvansku i ve Vršci konají kulturní programy s písněmi a scénkami o tomto světcí. Česká komunita v Srbsku tento svátek přijala za svůj – krajane pečou tradiční preclíky, a i výuka češtiny je věnována tématu svatého Savy.

Čeština sportem v Bele Crkvi

Základní škola Dositeje Obradoviće v Bele Crkvi poskytla podporu pro realizaci kurzu „čeština sportem“. Sportovní setkání probíhají každý víkend ve školní tělocvičně. Účastní se jich děti z Kruščice i Bele Crkve. Kurz zaštiťuje Česká škola Banát spolu s FK Ablian.

USA, Chicago

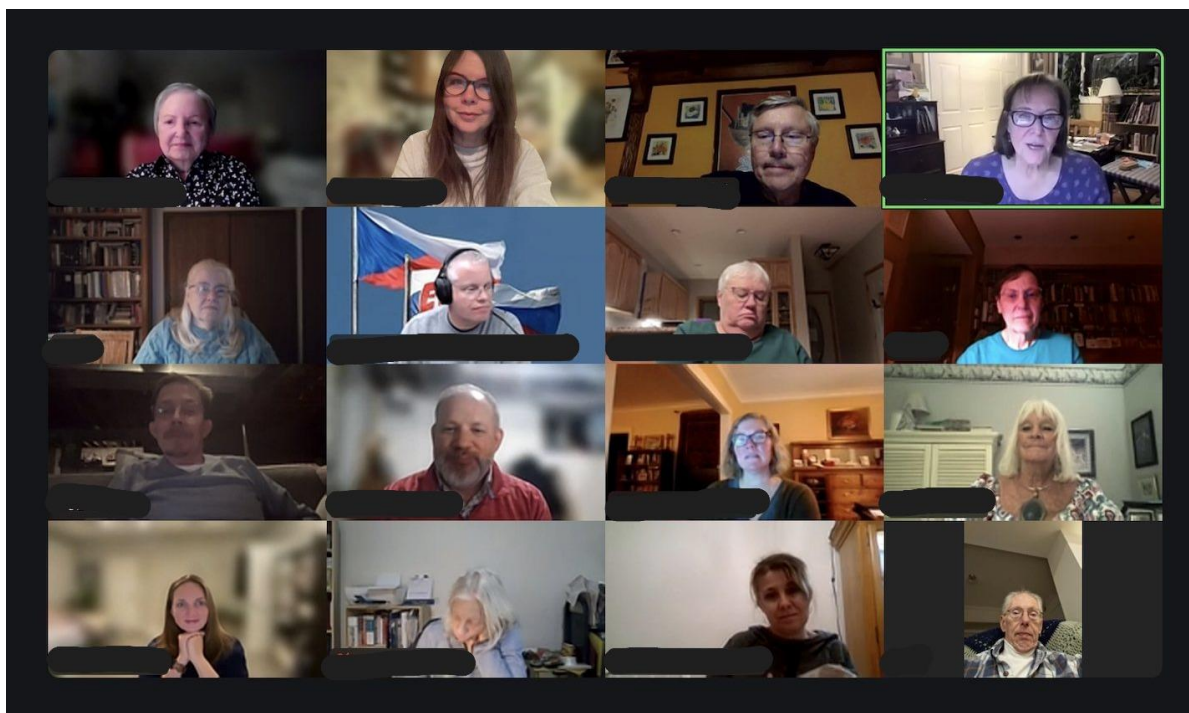
Leden v České škole TGM

Kristýna Horáčková

První měsíce nového roku bývají v naší české škole relativně klidné – chladné počasí neláká žádné návštěvy a projekty jsou většinou ještě ve fázi plánování. Zimní čtvrtletí bylo zahájeno v pondělí 6. ledna a do devíti kurzů pro dospělé se zapsalo celkem 55 dospělých studentů. Pro velký zájem ze strany začátečníků jsme otevřeli nový online kurz „Beginners I“, kterého se účastní 12 studentů. Na konci ledna byl také zahájen kurz České dějiny a jejich souvislosti II, který je vyučován v rámci Virtuální univerzity třetího věku ČZU. Do semestrálního kurzu je zaregistrováno 31 zájemců z celých Spojených států. A i v novém roce pokračuje cyklus Hravá čeština pod vedením Magdaleny Málkové. V lednu proběhla dvě setkání: „Jak na (sebe)hodnocení“ a „Jak rozšiřovat slovní zásobu prostřednictvím dětských autorských písniček“.

Během sobotního vyučování je v TGM i nadále možnost zakoupit si čerstvé domácí pečivo. O samotné pečení i provoz pekařského krámků se stará rodina studenta, který sobotní školu navštěvuje již od útlého věku. O vynikající domácí výrobky mají zájem nejen rodiče dětí, které sem děti přivázejí, objednat si pečivo může kdokoliv a nabídku

tak občas využívají i zájemci z řad mimo českou komunitu. Veškerý výtěžek z prodeje je věnován na projekt revitalizace školní zahrady.

kurz České dějiny a jejich souvislosti II (Virtuální univerzita třetího věku ČZU)

nabídka pekařského krámku

Chorvatsko – Daruvar

Leden 2025

Tereza Vlček Klímová

Daruvar – moje hezké město očima dětí

Děti z České základní školy Jana Amose Komenského v Daruvaru měly krásnou příležitost představit své výtvarné práce českému publiku. Výstava s názvem "Daruvar – Moj lijep grad, Daruvar – moje hezké město" probíhala od 1. září do 31. prosince v dětském oddělení Městské knihovny Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové. Žáci nižších tříd paní učitelky Anamari Toplákové a žáci vyšších tříd pod vedením paní učitelky Anity Resové vytvořili umělecká díla, která návštěvníkům nabídla pohled do dětských představ o jejich rodném městě Daruvaru, které je domovem početné české menšiny v Chorvatsku.

Hlavním cílem výstavy bylo přiblížit návštěvníkům krásy Daruvaru a dát jim tak jedinečnou příležitost poznat zdejší osobitou atmosféru. Žáci se inspirovali každodenním životem, architekturou, ale i přírodou, která podtrhuje krásu samotného města. Na jejich obrazech tak bylo možné spatřit nejen místní pamětihodnosti, ale také osobité pohledy na prostředí, které je dětem tolik blízké. Kombinace pestrých barev a různých výtvarných technik dodala výstavě na rozmanitosti a autenticitě.

Návštěvníci výstavy oceňovali nejen estetickou hodnotu dětských prací, ale i jejich hlubší sdělení. Mnozí vyzdvihovali jedinečný pohled dětí na jejich rodný kraj a byli překvapeni, jak osobitě dokáží mladí autoři přiblížit místo, které je součástí jejich identity. Podle slov organizátorů byla výstava velmi pozitivně přijata a vzbudila řadu diskuzí o české menšině v Chorvatsku.

České děti z Daruvaru svými obrazy nejen představily krásy svého města, ale zároveň ukázaly, že jejich tvořivost nezná hranic a může oslovit publikum i v dalekém Česku. Tato výstava je důkazem toho, že umění má schopnost propojit různé kultury i národy a může vytvářet prostor pro vzájemné pochopení a inspiraci.

Děkuji paním učitelkám Anamari Toplákové a Anitě Resové za hezkou spolupráci.

Odborná porada pedagogických pracovníků české menšiny

Konec ledna patřil již tradičně odborné poradě pedagogických pracovníků české menšiny, v místních kruzích tzv. plénu učitelů. V pátek 24.1. se sešlo více než šedesát učitelů a vychovatelů českých základních a mateřských škol s výukou podle modelu A a také škol s výukou českého jazyka a kultury podle modelu C. Toto setkání je každoročně organizováno Svazem Čechů v Republice Chorvatsko za podpory Ministerstva vědy, vzdělávání a mládeže v Chorvatsku a Agentury pro výchovu a vzdělávání, zejména jejich pracovnice, poradkyně pro české školy a školy s výukou v českém jazyce Jitkou Staňovou Brdarovou. O popularitě této události svědčí nejen obrovský počet zájemců z řad pedagogů, ale také podpora mnoha vzácných hostů jako jsou zástupce velvyslance České republiky Jiří Hušner, hejtman Bjelovarsko-bilogorského kraje Marko Marušić či starosta města Daruvaru Damir Lneniček.

Na začátku poradkyně pro český jazyk zdůraznila, jak důležitou roli české školství hraje pro českou menšinu v Chorvatsku. Zajímavým statistickým údajem je, že v letošním školním roce se v češtině vzdělává 935 žáků a studentů v různých úrovních vzdělávacího systému od mateřských škol po bohemistiku v Záhřebu.

Během porady se diskutovalo o novinkách v oblasti školství, různých soutěžích a akcích, jako je olympiáda z češtiny, překladatelská soutěž či Čtení tě mění a o mnoha dalších projektech, které podporují rozvoj českého jazyka mezi žáky. Setkání také zahrnovalo diskusi o příležitostech k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, jako jsou semináře a workshopy v České republice. Představeny byly také akce, které proběhnou v rámci Měsíce mateřského jazyka.

Druhou část, patřící přednáškám, jsem zahájila s tématem Anglicismy v českém jazyce: příležitost nebo hrozba? Po teoretické části zaměřující se na důvody vlivu

anglického jazyka na ten český, na historický kontext či na dělení anglicismů na základě různých kritérií, jsem se zaměřila na každodenní využívání anglicismů zejména v mluvě mladých lidí, které jsem rozšířila o mluvu tzv. generace alfa, pro níž je typické využívání slovníku, kterému dospělí často nerozumí. Nutno říci, že i většina zúčastněných pedagogů měla s porozuměním jednotlivým slovům problém. Při jejich rozlušťování jsme se často pobavili. V závěrečné diskuzi jsme zhodnotili, zda je příliv anglicismů do češtiny příležitostí, či hrozbou. Bylo zajímavé sledovat různé pohledy a argumenty diskutujících.

Následovala přednáška poradkyně pro český jazyk Jitky Staňové Brdarové, která připravila přehled odborného zdokonalování pedagogických pracovníků české menšiny, které se koná každoročně v Česku. Dále učitelka Mája Burgerová představila sérii didaktických her využitelných zejména při osvojování či upevňování slovní zásoby. Závěr patřil populárnímu pub kvízu zaměřenému na realie a historii České republiky pod vedením učitele zeměpisu Vladimíra Iviče.

Letošní setkání opět potvrdilo, že odborná porada pedagogických pracovníků české menšiny není jen místem pro výměnu informací, ale také pro sdílení zkušeností, inspiraci a vzájemnou podporu. Atmosféra plná nadšení a profesního zájmu ukázala, že pedagogové z české menšiny v Chorvatsku jsou nejen skvělými učiteli, ale také důležitými strážci českého jazyka a kultury. Už teď se všichni těší na další ročník, který jistě přinese nové podněty a příležitosti k dalšímu rozvoji.

